

230

ZARZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI MATERIAŁOWEJ I PALIWOWEJ

z dnia 14 września 1987 r.

w sprawie szczegółowych zasad eksploatacji urządzeń oświetlenia elektrycznego.

Na podstawie art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o gospodarce energetycznej (Dz. U. Nr 21, poz. 96) oraz w związku z § 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1985 r. w sprawie określenia kompetencji niektórych naczelnych i centralnych organów administracji państwowej zastrzeżonych w przepisach szczególnych dla organów zniesionych (Dz. U. Nr 63, poz. 334) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Zarządzenie określa szczegółowe zasady eksploatacji urządzeń oświetlenia elektrycznego w jednostkach gospodarki uspołecznionej i nie uspołecznionej.

2. Szczegółowych zasad eksploatacji nie stosuje się do urządzeń oświetlenia elektrycznego w pomieszczeniach lub przestrzeniach zewnętrznych zakwalifikowanych na podstawie odrębnych przepisów do odpowiedniej kategorii zagrożenia wybuchem.

3. Eksploatację urządzeń oświetlenia elektrycznego należy prowadzić zgodnie z przepisami zarządzenia oraz ogólnymi zasadami eksploatacji, określonymi w zarządzeniu Ministrów Górnictwa i Energetyki oraz Gospodarki Materiałowej i Paliwowej z dnia 18 lipca 1986 r. w sprawie ogólnych zasad eksploatacji urządzeń i instalacji energetycznych (Monitor Polski Nr 25, poz. 174).

§ 2. Ilekroć w zarządzeniu jest mowa o urządzeniach oświetlenia elektrycznego, rozumie się przez to urządzenia oświetlenia elektrycznego zewnętrznego i wewnętrznego oraz oświetlenia iluminacyjnego i reklam świetlnych, stanowiące zespół elementów składający się ze źródeł światła i opraw oświetleniowych, wraz z obwodami zasilającymi i sterującymi ich pracą oraz z konstrukcjami wsporczymi.

§ 3. Przyjęcie do eksploatacji urządzeń oświetlenia elektrycznego nowych lub po remoncie może nastąpić po stwierdzeniu, że:

- 1) odpowiadają wymaganiom określonym w normach i przepisach dotyczących budowy urządzeń oświetlenia elektrycznego,
- 2) zainstalowano je zgodnie z dokumentacją techniczną i warunkami technicznymi,
- 3) odpowiadają warunkom ochrony przeciwporażeniowej i ochrony przeciwpożarowej,
- 4) zostały dostosowane do środowiska i warunków pracy w miejscu ich zainstalowania,
- 5) zapewniają właściwe natężenie i równomierne oświetlenie,
- 6) rozwiązania i podział obwodów oświetlenia elektrycznego zewnętrznego i wewnętrznego umożliwiają racjonalne zużycie energii elektrycznej,
- 7) odpowiadają wymaganiom w zakresie rezystancji izolacji urządzeń oświetlenia elektrycznego,

8) protokół odbioru technicznego urządzenia po remoncie potwierdza zgodność parametrów technicznych z dokumentacją i warunkami technicznymi.

§ 4. Na urządzeniach oświetlenia elektrycznego powinny być umieszczone i utrzymane w stanie czytelnym oznaczenia:

- 1) stosowanych zabezpieczeń i wartości ich nastawienia,
- 2) przewodów fazowych i zerowych oraz zacisków ochronnych,
- 3) obwodów oświetlenia elektrycznego,
- 4) podstawowych źródeł światła wchodzących w skład urządzeń oświetlenia elektrycznego,
- 5) obwodów sterowania i sygnalizacji oświetlenia elektrycznego.

§ 5. Urządzenia oświetlenia elektrycznego wyłączone przez zabezpieczenia można ponownie włączyć po usunięciu przyczyn wyłączenia, a w razie niestwierdzenia tych przyczyn — po wykonaniu próbnego włączenia.

§ 6. 1. Stan techniczny urządzeń oświetlenia elektrycznego oraz warunki eksploatacji powinny być kontrolowane i oceniane na podstawie wyników przeprowadzanych okresowo oględzin i przeglądów,

2. Kontrolę czynnych źródeł światła elektrycznego w pomieszczeniach przeznaczonych na stały pobyt ludzi należy przeprowadzać na bieżąco, a w pozostałych pomieszczeniach — co najmniej raz w miesiącu. Brakujące źródła światła należy uzupełniać na bieżąco.

§ 7. 1. Liczba niesprawnych źródeł światła elektrycznego w stosunku do ogólnej liczby źródeł światła nie powinna przekraczać w odniesieniu do:

- 1) oświetlenia wewnętrznego — 10%,
- 2) oświetlenia centralnych i głównych dróg w granicach miast — 5%,
- 3) oświetlenia dróg krajowych — 10%,
- 4) oświetlenia innych dróg — 15%.

2. Dopuszczalna liczba niesprawnych źródeł światła oświetlenia drogowego dotyczy 100 kolejnych opraw dowolnie wybranego ciągu oświetlenia jednej lub kilku dróg w granicach miast.

3. Dopuszczalna liczba niesprawnych źródeł światła, w przypadku dróg w granicach miast, na których zainstalowano kilka lub kilkanaście opraw, nie powinna przekraczać 20% ogólnej ich liczby i dotyczyć kolejnych opraw.

4. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w razie przebudowy lub modernizacji urządzeń oświetlenia elektrycznego.

§ 8. 1. Terminy i zakres oględzin urządzeń oświetlenia elektrycznego zewnętrznego i wewnętrznego należy ustalić w instrukcji eksploatacji, z uwzględnieniem wa-

runków i miejsc ich zainstalowania, znaczenia oraz wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy. Oględziny powinny być przeprowadzane nie rzadziej niż raz w roku.

2. Podczas przeprowadzania oględzin urządzeń oświetlenia elektrycznego należy dokonać oceny stanu urządzeń i sprawdzić w szczególności:

- 1) stan widocznych części przewodów, głównie ich połączeń oraz osprzętu,
- 2) stan czystości opraw i źródeł światła, okien i świetlików,
- 3) stan ubytku źródeł światła,
- 4) realizację zasad racjonalnego użytkowania oświetlenia,
- 5) stan ochrony przeciwporażeniowej i przeciwpożarowej,
- 6) poziom hałasu i drgań źródeł światła,
- 7) stan urządzeń zabezpieczających i sterowania,
- 8) stan napisów informacyjnych i ostrzegawczych oraz oznaczeń,
- 9) wskazania aparatury kontrolno-pomiarowej.

3. Nieprawidłowości stwierdzone w czasie oględzin należy usunąć i w razie potrzeby wykonać zabiegi konserwacyjne dotyczące źródeł światła i opraw.

§ 9. 1. Przeglądy urządzeń oświetlenia elektrycznego należy przeprowadzać nie rzadziej niż:

- 1) raz na 2 lata — jeżeli chodzi o oświetlenie zewnętrzne i wewnętrzne w pomieszczeniach wilgotnych, gorących, zapyłonych, w których występują wyziewy żrące, oraz zaliczonych do odpowiedniej kategorii zagrożenia pożarowego, a także jeżeli chodzi o urządzenia oświetlenia drogowego głównych dróg w granicach miast,
- 2) raz na 3 lata — jeżeli chodzi o urządzenia oświetlenia drogowego inne niż wymienione w pkt 1,
- 3) raz na 5 lat — w innych wypadkach.

2. Przeglądy powinny obejmować w szczególności:

- 1) szczegółowe oględziny w zakresie ustalonym w § 8 ust. 2,
- 2) sprawdzenie działania urządzeń sterowania,
- 3) sprawdzenie stanu technicznego i pomiary skuteczności ochrony przeciwporażeniowej,
- 4) pomiary rezystancji izolacji,
- 5) wymianę uszkodzonych źródeł światła,
- 6) sprawdzenie stanu osłon i zamocowania urządzeń oświetlenia elektrycznego,
- 7) badania kontrolne natężenia oświetlenia i jego zgodności z normą,
- 8) sprawdzenie stanu powierzchni ścian i sufitów oraz czystości okien i świetlików w pomieszczeniach, w których zainstalowano urządzenia oświetlenia elektrycznego,
- 9) czynności konserwacyjne i naprawy zapewniające poprawę pracy urządzeń oświetlenia elektrycznego.

3. Wyniki przeglądów i zakres wykonanych czynności konserwacyjno-remontowych należy odnotować w dokumentacji eksploatacyjnej urządzeń oświetlenia elektrycznego.

§ 10. 1. Wyniki pomiarów wykonywanych podczas eksploatacji urządzeń oświetlenia elektrycznego należy uznać za zadowalające, jeżeli:

- 1) wartości rezystancji izolacji urządzeń są zgodne z wymaganiami obowiązującymi przy przyjmowaniu ich do eksploatacji,
- 2) spełnione są wymagania ustalone w przepisach o ochronie przeciwporażeniowej,
- 3) poziom natężenia oświetlenia jest zgodny z obowiązującymi normami lub ustaleniami zawartymi w dokumentacji technicznej.

2. Średnie obniżenie natężenia oświetlenia, w zależności od czasu pracy urządzenia, nie powinno przekraczać 10% wartości natężenia zainstalowanych źródeł światła przyjętych do eksploatacji. Przy obliczaniu średniego obniżenia natężenia oświetlenia należy brać pod uwagę czas pracy urządzeń oraz stopień i szybkość osadzania się zanieczyszczeń.

§ 11. 1. W instrukcji eksploatacji należy określić czas pracy urządzeń oświetlenia elektrycznego, uwzględniając warunki i rodzaj pomieszczeń lub przestrzeni, w których są zainstalowane.

2. Czas pracy urządzeń oświetlenia zewnętrznego i drogowego powinien być regulowany automatycznie (np. przełącznikiem zmierzchowym) i być dostosowany do pory roku oraz warunków lokalnych.

3. Czas użytkowania oświetlenia elektrycznego wewnętrznego pomieszczeń nie powinien być dłuższy niż czas trwania pracy w tych pomieszczeniach, z wyjątkiem przypadków określonych w instrukcji eksploatacji.

4. Czas pracy urządzeń oświetlenia tuneli drogowych i podziemnych przejść powinien być dostosowany do warunków atmosferycznych i sposobu użytkowania danego obiektu lub terenu.

5. Urządzenia reklam świetlnych mogą być włączone po zachodzie słońca i być czynne nie dłużej niż do godziny 24, z wyjątkiem urządzeń na obiektach użyteczności publicznej.

6. Urządzenia oświetlenia iluminacyjnego należy używać w czasie uzgodnionym z jednostką organizacyjną, która wydała zgodę na ich zainstalowanie.

§ 12. Remonty urządzeń oświetlenia elektrycznego powinny być przeprowadzane w terminach i zakresach ustalonych w instrukcji eksploatacji, z uwzględnieniem wyników przeglądów.

§ 13. Urządzenia powinny być przekazane do remontu, jeżeli stwierdzi się:

- 1) pogorszenie stanu technicznego opraw, które uniemożliwia uzyskanie wymaganej wartości natężenia oświetlenia,
- 2) uszkodzenie zagrażające bezpieczeństwu obsługi lub otoczenia.

§ 14. W czasie remontu należy dążyć do modernizacji urządzeń oświetlenia elektrycznego w celu poprawy ich skuteczności i poziomu natężenia oświetlenia.

§ 15. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Gospodarki Materiałowej i Paliwowej: J. Woźniak